

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกันเพื่อศึกษาถึงสาเหตุ ข้อเสนอแนะ/ แนวทางในการแก้ไข ภาวะการดำรงชีวิตของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในจังหวัดระนอง โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือเกษตรกรที่เป็นลูกหนี้ดำรงชีวิตของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในจังหวัดระนอง จำนวน 124 ราย จากเกษตรกรใน 20 ตำบล 5 อำเภอ ในจังหวัดระนอง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ลูกหนี้ดำรงชีวิตของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในจังหวัดระนอง โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

- กลุ่มลูกหนี้ดำรงชีวิตที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว จำนวน 4 ราย เป็นลูกหนี้ที่ทำสัญญากู้ยืมในปี 2540 จำนวน 3 ราย เป็นลูกหนี้ที่ทำสัญญากู้ยืมในปี 2541 จำนวน 1 ราย เนื่องจากเป็นลูกหนี้ที่ทำสัญญากู้ยืมในปี 2540 และ 2541 ประกอบกับ ส.ป.ก. ระนอง
- กำนันตำบล จ.ป.ร. เนื่องจากลูกหนี้ดำรงชีวิต ที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว เป็นลูกบ้านของตำบล จ.ป.ร. ทั้งสิ้น จำนวน 9 ราย คงเป็นลูกหนี้ดำรงชีวิตต่อ ส.ป.ก. จำนวน 4 ราย
- เจ้าหน้าที่สำนักงานการปฏิรูปจังหวัดระนอง (ส.ป.ก. ระนอง) ที่รับผิดชอบงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คือ เจ้าหน้าที่กลุ่มการเงินบัญชีและจัดเก็บผลประโยชน์กลุ่มปฏิรูปการจัดการและพัฒนาเกษตรกร และกลุ่มกฎหมาย รวมจำนวน 3 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสอบถาม เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในจังหวัดระนอง จำนวน 124 ราย โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของลูกหนี้ค้างชำระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในภาค การเกษตรประกอบอาชีพการเกษตรประเภทใดที่เป็นรายได้หลัก และการประกอบอาชีพอื่นนอก ภาคการเกษตรของตนเองหรือบุคคลในครัวเรือน เป็นแบบปลายปิด ลักษณะแบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 8 ข้อ

1.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลทางเศรษฐกิจของลูกหนี้ค้างชำระ ได้แก่ ท่านมีรายได้รวมจาก อาชีพการเกษตรทุกประเภทต่อปีโดยประมาณ ท่านมีรายได้จากอาชีพนอกการเกษตรต่อปี โดยประมาณ ท่านมีรายจ่ายรวมจากอาชีพการเกษตรทุกประเภทต่อปีโดยประมาณ ท่านมีรายจ่ายใน ครัวเรือนต่อปีโดยประมาณ ท่านมีหนี้สินภายนอก (ยกเว้นเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม) ประมาณ ท่านมีหนี้สินกับสถาบันการเงินใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) เป็นแบบปลาย ปิด ลักษณะแบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ และท่านมีหนี้สินนอกระบบคือ.....เป็น จำนวน.....เป็นแบบปลายเปิด

1.3 ตอนที่ 3 ปัญหาและสาเหตุการเกิดหนี้ค้างชำระ จำนวน 2 ข้อ

1.3.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวเกษตรกร เป็นแบบปลายปิด ลักษณะแบบเลือกตอบ (Checklist) ประกอบด้วยด้านการผลิต/ การตลาด จำนวน 7 ข้อ ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 5 ข้อ ด้านการบริหารจัดการ จำนวน 5 ข้อ และด้านส่วนตัวเกษตรกร จำนวน 5 ข้อ

1.3.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ส.ป.ก. ระนอง เป็นแบบปลายปิด ลักษณะแบบ เลือกตอบ (Checklist) ประกอบด้วยด้านนโยบาย จำนวน 4 ข้อ ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ จำนวน 3 ข้อ และด้านการบริหารจัดการ จำนวน 4 ข้อ

1.4 ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขการค้างชำระหนี้ เป็นแบบปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) สำหรับผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

2.1 ชุดที่ 1 สำหรับลูกหนี้ค้างชำระที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว จำนวน 4 ราย มี 2 ตอน คือ

2.1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยชื่อ สกุล อายุ รายได้เฉลี่ยต่อปี จำนวน หนี้ที่ค้างชำระ ระยะเวลาที่ค้างชำระ

2.1.2 ตอนที่ 2 สาเหตุและข้อเสนอแนะ โดยมีประเด็นคำถามดังนี้

2.1.2.1 อะไรคือสาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ท่านค้างชำระหนี้กองทุนการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2.1.2.2 ท่านมีข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขการค้างชำระหนี้กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอย่างไร

2.2 ชุดที่ 2 สำหรับผู้ปกครองท้องที่ (กำนัน) จำนวน 1 ราย มี 2 ตอนคือ

2.2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ชื่อ สกุล ตำแหน่ง อายุการทำงาน

2.2.2 ตอนที่ 2 สาเหตุและข้อเสนอแนะ โดยมีประเด็นคำถามดังนี้

2.2.2.1 ท่านทราบประวัติลูกหนี้ค้างชำระ กลุ่มที่ศาลได้มีคำพิพากษา ซึ่งเป็นลูกบ้านในตำบลที่ท่านรับผิดชอบหรือไม่ (จำนวน 4 ราย)

2.2.2.2 ท่านคิดว่าสาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ลูกบ้านของท่านค้างชำระหนี้ (เกิดจากตัวลูกบ้านของท่านเอง หรือจาก ส.ป.ก. ระนอง)

2.2.2.3 ท่านมีข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขการค้างชำระหนี้ที่มีสาเหตุจากลูกบ้านของท่านหรือจาก ส.ป.ก. ระนอง อย่างไร

2.3 ชุดที่ 3 สำหรับเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ระนอง ที่รับผิดชอบงานกองทุน ฯ จำนวน 3 กลุ่มงาน จำนวน 3 ราย มี 2 ตอน คือ

2.3.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ชื่อ สกุล ตำแหน่ง อายุการทำงาน

2.3.2 ตอนที่ 2 สาเหตุและข้อเสนอแนะ โดยมีประเด็นคำถามดังนี้

2.3.2.1 ท่านรับผิดชอบงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเมื่อปี พ.ศ. ไດ

2.3.2.2 ท่านทราบหรือไม่ว่า ส.ป.ก. ระนองมีลูกหนี้กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว จำนวน 9 ราย ปัจจุบันเป็นลูกหนี้ค้างชำระอยู่ 4 ราย

2.3.2.3 ท่านคิดว่าสาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ลูกหนี้ค้างชำระหนี้ (เกิดจากตัวลูกหนี้เอง หรือจาก ส.ป.ก. ระนอง)

2.3.2.4 ท่านมีข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขการค้างชำระหนี้ที่มีสาเหตุจากตัวลูกหนี้เอง หรือจาก ส.ป.ก. ระนอง อย่างไร

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้างนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่อง ปัญหาและสาเหตุการเกิดหนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากนั้นนำมากำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2. สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับภาวะการคลังชำระหนี้กองทุน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในจังหวัดระนอง และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามและแบบ สัมภาษณ์ว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ อาจารย์พรเทพ นามกร แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ นางสาวนันทา อินทาปัจกรวรา ตำแหน่งปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพชรบุรี รักษาราชการแทนปฏิรูปที่ดินจังหวัดระนอง สังกัดสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดระนอง, นายสุริยัน ภูเพชร ตำแหน่งนิติกรชำนาญการ สังกัดกลุ่มกฎหมาย สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ระนอง และอาจารย์ ดร.กฤษฎา นันทเพ็ชร อาจารย์ประจำวิชาปัญหาพิเศษทางการบริหาร เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ ผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แจกแบบสอบถามให้แก่ลูกหนี้ค้างชำระในจังหวัดระนอง ทั้ง 5 อำเภอ 20 ตำบล จำนวน 124 ราย โดยการลงพื้นที่เองในแต่ละตำบล (ระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน 2556)
2. สัมภาษณ์กลุ่มลูกหนี้ค้างชำระที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว จำนวน 4 ราย ในตำบล จ.ป.ร. ด้วยตนเอง (ปลายเดือนมีนาคม 2556)
3. สัมภาษณ์ผู้ประกอบการท้องถิ่น (กำนัน) ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง จำนวน 1 ราย ด้วยตนเอง (ปลายเดือนมีนาคม 2556)
4. สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน 3 กลุ่ม จำนวน 3 ราย ด้วยตนเอง (ปลายเดือนมีนาคม 2556)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

สำหรับแบบสอบถาม 4 ตอน ประกอบด้วยตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ข้อมูลทาง เศรษฐกิจ และตอนที่ 3 สาเหตุการเกิดหนี้ค้างชำระ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวเกษตรกร และปัจจัยที่ เกี่ยวข้องกับ ส.ป.ก. ระนอง ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ ใช้วิธีการประมวลผลค่าทางสถิติด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ การสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในภาคการเกษตร ประกอบอาชีพการเกษตรประเภทใดที่เป็นรายได้หลัก และการประกอบอาชีพอื่นนอกภาคการเกษตรของตนเองหรือบุคคลในครัวเรือน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. ข้อมูลทางเศรษฐกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ท่านมีรายได้รวมจากอาชีพการเกษตรทุกประเภทต่อปีโดยประมาณ ท่านมีรายได้จากอาชีพนอกการเกษตรต่อปีโดยประมาณ ท่านมีรายจ่ายรวมจากอาชีพการเกษตรทุกประเภทต่อปีโดยประมาณ ท่านมีรายจ่ายในครัวเรือนต่อปีโดยประมาณ ท่านมีหนี้สินภายนอก (ยกเว้นเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) ประมาณ ท่านมีหนี้สินกับสถาบันการเงินใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) และท่านมีหนี้สินนอกระบบ คือ.....เป็นจำนวน.....วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

3. ข้อมูลปัญหาและสาเหตุการเกิดหนี้ค้างชำระ ทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวเกษตรกร ด้านการผลิต/ การตลาด ด้านเศรษฐกิจ ด้านบริหารจัดการ ด้านส่วนตัว และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ส.ป.ก. ระนอง ด้านนโยบาย ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ด้านบริหารจัดการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่และร้อยละ

4. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขการค้างชำระหนี้ ทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขการค้างชำระหนี้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ส.ป.ก. ระนอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยทำการรวบรวมข้อมูล จัดหมวดหมู่และกลุ่ม ตามข้อมูลและนำเสนอตามประเด็น

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ กลุ่มลูกหนี้ค้างชำระ (ที่มีคำพิพากษาแล้ว) จำนวน 4 ราย จากผู้ปกครองท้องที่ (กำนัน) จำนวน 1 ราย และจากเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ระนองที่รับผิดชอบงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 3 กลุ่มงาน จำนวน 3 ราย

2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปความตามประเด็นสำคัญ

3. ผู้วิจัยมีการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล ใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Technique) ซึ่งการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) ตรวจสอบจากแหล่งที่มาของข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 แหล่งเวลา หากข้อมูลได้มาต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ เช่น สังเกตเข้าและ پایด้วย

3.2 แหล่งสถานที่ ถ้าข้อมูลที่ได้มาจากต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ เช่น ที่บ้านและที่อื่น (จะตอบเหมือนกันไหม)

3.3 แหล่งบุคคล หากบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ เช่น บุตรชายหรือบุตรสาว จะได้ผลเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรหรือไม่

4. นำเสนอข้อมูลในรูปความเรียงตามวัตถุประสงค์

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University